[2019] 5 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 452

ਰਾਮਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਮਿਸ਼ਨ ਅਤੇ ਹੋਰ

ਬਨਾਮ

ਕਾਗੋ, ਕੁਨਿਆ ਅਤੇ ਹੋਰ

(2019 ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 2394)

28 ਫਰਵਰੀ, 2019

[ਡਾ. ਧਨੰਜਯ ਵਾਈ ਚੰਦਰਚੂੜ ਅਤੇ
ਹੇਮੰਤ ਗੁਪਤਾ, ਜੇ.ਜੇ.]

ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ: *ਅਨੁਛੇਦ* 12 ਅਤੇ 226 - ਕੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਸੰਸਥਾ ਇੱਕ ਅਥਾਰਟੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਰਿੱਟ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਲਈ ਯੋਗ ਹੈ - ਉੱਤਰਦਾਤਾ (ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਚਲਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਹਸਪਤਾਲ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀ) ਨੇ *ਅਨੁਛੇਦ* 226 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਉਸਦੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਬਾਰੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਸੰਚਾਰ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ - ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਵਿਚਾਰਯੋਗਤਾ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮੁੱਢਲਾ ਇਤਰਾਜ਼ ਕਿਉਂਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਜਾਂ ਹਸਪਤਾਲ ਅਨੁਛੇਦ 12 ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਰਾਜ ਨਹੀਂ ਸੀ - ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਸਨ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ *ਅਨੁਛੇਦ* 12 ਅਤੇ 226 ਦੇ ਤਹਿਤ 'ਹੋਰ ਅਥਾਰਟੀਆਂ' ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਰਿੱਟ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਲਈ ਯੋਗ ਹਨ - ਅਪੀਲ 'ਤੇ, ਕਿਹਾ: 'ਜਨਤਕ ਅਥਾਰਟੀ' ਵਜੋਂ ਕਿਸੇ ਸੰਗਠਨ ਦਾ ਚਰਿੱਤਰ ਕੇਸ ਦੇ ਹਾਲਾਤਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ - ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿ ਕਿਸੇ ਸੰਗਠਨ ਨੂੰ ਜਨਤਕ ਕਾਰਜ ਨਿਭਾਉਣ ਲਈ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕੇ, ਕਾਰਜ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਜਿਹੇ ਕਿਰਦਾਰ ਦੇ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਜੋ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੀ ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ ਸਮਰੱਥਾ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਕਾਰਜਾਂ ਨਾਲ ਨੇੜਿਓਂ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੋਣ - ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਕੰਮਕਾਜ, ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਅਤੇ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਪ੍ਰਬੰਧਨ

ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸਰਕਾਰੀ ਨਿਯੰਤਰਣ ਨਹੀਂ ਹੈ - ਇਸ ਲਈ, ਹਸਪਤਾਲ ਕਿਸੇ ਜਨਤਕ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ - ਹਸਪਤਾਲ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਸੇਵਾ ਨਿਯਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਜੋ ਮਿਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਦੇ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਰਕਾਰੀ ਸੰਸਥਾ ਦਾ ਦਖਲ - ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਿੱਜੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਰਿੱਟ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੇ - ਇਸ ਲਈ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ 'ਅਥਾਰਟੀ' ਵਜੋਂ ਰਿੱਟ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਲਈ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹਨ।

ਅਪੀਲ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਅਦਾਲਤ

ਮੰਨਿਆ :1. ਹਸਪਤਾਲ ਉੱਤਰਦਾਤਾ (ਰਾਮਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਮਿਸ਼ਨ) ਦੀ ਇੱਕ ਸ਼ਾਖਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਨਿਯੰਤਰਣ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ। ਮਿਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਸਵੈ-ਇੱਛਤ, ਚੈਰੀਟੇਬਲ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਮੁਨਾਫਾ ਕਮਾਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੀ ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ ਸਮਰੱਥਾ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਨਾਲ ਨੇੜਿਓਂ ਸੰਬੰਧਿਤ ਨਹੀਂ ਹਨ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਹ ਕਿਸੇ ਜਨਤਕ ਫਰਜ਼ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਂਦੀਆਂ ਹਨ। [ਪੈਰਾ 19] [461-C-F]

XXXXXX

ਰਾਮਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਮਿਸ਼ਨ ਬਨਾਮ ਕਾਗੋ ਕੁਨਿਆ 453

2. ਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਗਵਰਨਿੰਗ ਬਾਡੀ ਦਾ ਗਠਨ ਰਾਮਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਮਠ ਦੇ ਟਰੱਸਟੀ ਬੋਰਡ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਸੰਗਠਨ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਮਿਸ਼ਨ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦੀਆਂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਅਤੇ ਫੰਡ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਸਭਾ ਕੋਲ ਹਨ। ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਚੁਣੇ ਜਾਣ 'ਤੇ

ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਮਿਸ਼ਨ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਬਣ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਰੋਲ 'ਤੇ ਮੈਂਬਰ ਸਾਲਾਨਾ ਆਮ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਦਾ ਕੋਰਮ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਵਿੱਚ ਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਲਈ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮੈਂਬਰ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਮੈਮੋਰੰਡਮ ਆਫ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਅਤੇ ਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਕੰਮਕਾਜ, ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਅਤੇ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸਰਕਾਰੀ ਨਿਯੰਤਰਣ ਨਹੀਂ ਹੈ. ਹਸਪਤਾਲ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਸੇਵਾ ਨਿਯਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਜੋ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਰਕਾਰੀ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਦਖਲ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਮਿਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। [ਪੈਰਾ 20] [461-G-H; 462-A-B]

3. ਭਾਵੇਂ ਸਰੀਰ ਕਿਸੇ ਜਨਤਕ ਕਾਰਜ ਨੂੰ ਵਿਆਪਕ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਭਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਸੇਵਾ ਦੇ ਨਿੱਜੀ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਜਨਤਕ ਕਾਨੂੰਨ ਤੱਤ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੈ. ਹਸਪਤਾਲ ਚਲਾਉਣ ਵਿੱਚ, ਰਾਮਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਮਿਸ਼ਨ ਕੋਈ ਜਨਤਕ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ, ਹਸਪਤਾਲ ਨੂੰ ਗ੍ਰਾਂਟ ਦਾ ਕੁਝ ਤੱਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ. ਹਸਪਤਾਲ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਗਰਾਂਟਾਂ ਖਰਚੇ ਦੇ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਕਵਰ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਗ੍ਰਾਂਟ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਹਸਪਤਾਲ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਜਾਂ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਦੇ ਕੰਮਕਾਜ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਿਸਮ ਦੇ ਸਰਕਾਰੀ ਨਿਯੰਤਰਣ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀਆਂ। ਰਾਮਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਮਿਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੰਮ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ, ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਹਸਪਤਾਲ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਇਸਦੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ, ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਵੈ-ਇੱਛਤ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 30] [467-C-F]

4. ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿ ਕਿਸੇ ਸੰਗਠਨ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਜਨਤਕ ਕਾਰਜ ਨੂੰ ਨਿਭਾਉਣ ਲਈ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ, ਫੰਕਸ਼ਨ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਕ ਚਰਿੱਤਰ ਦਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੀ ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ ਸਮਰੱਥਾ ਵਿਚ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਕਾਰਜਾਂ ਨਾਲ ਨੇੜਿਓਂ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੋਵੇ. ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਅਜਿਹਾ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਇਹ

ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੋਵੇ ਕਿ ਹਸਪਤਾਲ ਉਹ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਸਿਰਫ ਰਾਜ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਡਾਕਟਰੀ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨਿੱਜੀ ਅਤੇ ਰਾਜ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਇੱਕ ਜਨਤਕ ਅਥਾਰਟੀ ਵਜੋਂ ਸੰਗਠਨ ਦਾ ਚਰਿੱਤਰ ਕੇਸ ਦੇ ਹਾਲਾਤਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਹਸਪਤਾਲ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਵਿੱਚ, ਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਇੱਕ ਜਨਤਕ ਕਾਰਜ ਮੰਨਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਹਸਪਤਾਲ ਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਜਾਂ ਲਾਜ਼ਮੀ ਕੋਈ ਇਜਾਰੇਦਾਰੀ ਦਰਜਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਕਿ ਇਹ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿਵਸਥਾ ਦੀ ਸੇਵਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਰਾਜ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਸੂਬਾ ਸੀ, ਇਸ ਨੂੰ ਅਨੁਛੇਦ 226 ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ 'ਅਥਾਰਟੀ' ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਂਦਾ। ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸੰਗਠਨਾਂ ਨੂੰ ਰਿਆਇਤੀ ਸ਼ਰਤਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ਤਾਂ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰਾਜ ਦੇ ਖੇਤਰੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅਦਾਰਿਆਂ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕਰਨ ਲਈ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਰਾਜ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਸਮਾਜਿਕ ਨੀਤੀ ਜਾਂ ਆਰਥਿਕ ਵਿਕਾਸ ਦੀਆਂ ਲਾਜ਼ਮੀਤਾਵਾਂ ਦੇ ਸਹਾਇਕ ਵਜੋਂ ਉਤਸ਼ਾਹਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਿਰਫ ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਹਸਪਤਾਲ ਨੂੰ ਰਿਆਇਤੀ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਨਹੀਂ ਕੱਢੇਗਾ ਕਿ ਹਸਪਤਾਲ ਇੱਕ ਜਨਤਕ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਹਸਪਤਾਲ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਦੇ ਨਿਯੰਤਰਣ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਹਸਪਤਾਲ ਕਿਸੇ ਜਨਤਕ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ। [ਪੈਰਾ 31] [467-F-H; 468-A-C]

XXXXXX

5. ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ ਹਸਪਤਾਲ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸੰਸਥਾ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਂਦਾ ਜੋ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਗਠਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ. ਵਿਅਕਤੀ ਅਤੇ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨੀ ਲੋੜਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹਨ। ਇਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਨਿਰਣਾਇਕ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਸੰਗਠਨ ਜਨਤਕ ਕੰਮ

ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਿੱਜੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਸਿਰਫ ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਕਾਰਨ ਰਿੱਟ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੇ ਕਿ ਉਹ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੁਆਰਾ ਢਾਂਚੇ ਗਏ ਹਨ. ਇਸ ਸਿਧਾਂਤ ਦਾ ਇਕੋ ਇਕ ਅਪਵਾਦ ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿਚ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਸੇਵਾ ਦਾ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਿਵਸਥਾ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਜਾਂ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ. (ਪਾਰਸ 32, 33] [468-E-F; 469-C-D]

6. ਕਲੀਨਿਕਲ ਅਸਟੈਬਲਿਸ਼ਮੈਂਟਜ਼ (ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਐਂਡ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ) ਐਕਟ 2010 ਨੂੰ ਸੁਵਿਧਾਵਾਂ ਅਤੇ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਕਲੀਨਿਕਲ ਅਦਾਰਿਆਂ ਦੇ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਨ ਲਈ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਐਕਟ, ਹੋਰ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ, ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਲਈ ਕਲੀਨਿਕਲ ਅਦਾਰਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਐਕਟ ਆਪਣੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹਸਪਤਾਲ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸੇਵਾ ਦੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮਿਆਂ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਇਹ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਿੱਜੀ ਇਕਰਾਰਨਾਮਿਆਂ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੇ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਰਿੱਟ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਭਿੰਨਤਾ ਦੀ ਪਵਿੱਤਰਤਾ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। [ਪਾਰਸ 32,34] [468-B; 469-E-F]

XXXXXX

ਰਾਮਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਮਿਸ਼ਨ ਬਨਾਮ ਕਾਗੋ ਕੁਨਿਆ 455

7. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦਾ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣਾ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਅਨੁਛੇਦ 226 ਦੇ ਅਧੀਨ ਰਿੱਟ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਲਈ ਆਰਟੀਕਲ ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਇੱਕ ਅਥਾਰਟੀ ਵਜੋਂ ਯੋਗ ਹਨ। ਨਾ ਤਾਂ

ਰਾਮਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਮਿਸ਼ਨ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਹਸਪਤਾਲ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਅਨੁਛੇਦ 226 ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕੋਈ ਅਥਾਰਟੀ ਦਾ ਗਠਨ ਕਰੇਗਾ। [ਪਾਰਸ 35,36] [469-F-H]

ਸੱਤਿਆਬ੍ਰਤ ਚੱਕਰਵਰਤੀ ਬਨਾਮ ਅਰੁਣਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ 2005 (4) ਜੀ.ਐਲ.ਟੀ 150; ਅੰਦੀ ਮੁਕਤਾ ਸਦਗੁਰੂ ਸ਼੍ਰੀ ਮੁਕਤਾਜੀ ਵੰਦਸ ਸਵਾਮੀ ਸੁਵਰਣ ਜਯੰਤੀ ਮਹਾਂਉਤਸਵ ਸਮਾਰਕ ਟਰੱਸਟ ਬਨਾਮ ਵੀ ਆਰ ਰੁਦਾਨੀ (1989) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 691: [1989] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 697; ਵੀ.ਐਸ.ਟੀ ਇੰਡਸਟਰੀਜ਼ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਵੀਐਸਟੀ ਇੰਡਸਟਰੀਜ਼ ਵਰਕਰਜ਼ ਯੂਨੀਅਨ (2001) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 298: [2000] 5 supp ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 438; ਜੀ ਬੱਸੀ ਰੈਡੀ ਬਨਾਮ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਫਸਲ ਖੋਜ ਸੰਸਥਾ (2003) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 225: [2003] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 1174; ਰਮੇਸ਼ ਆਹਲੂਵਾਲੀਆ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ (2012) 12 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 331: [2012] 12 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 315; ਫੈਡਰਲ ਬੈਂਕ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਸਾਗਰ ਥਾਮਸ (2013) 10 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 733: [2003] 4 supp ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 121 - ਭਰੋਸੇ.

ਫੈਡਰਲ ਬੈਂਕ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਸਾਗਰ ਥਾਮਸ (2013) 10 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 733: [2003] 4 ਬੇਨਤੀ ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 121; ਬਿੰਨੀ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਵੀ ਸਦਾਸਿਵਨ (2005) 6 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 657: [2005] 2 supp ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 421; ਕੇ .ਕੇ ਸਕਸੇਨਾ ਬਨਾਮ ਸਿੰਚਾਈ ਅਤੇ ਡਰੇਨੇਜ ਬਾਰੇ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕਮਿਸ਼ਨ (2015) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 670; ਅਜੈ ਹਾਸੀਆ ਬਨਾਮ ਖਾਲਿਦ ਮੁਜੀਬ ਸੇਹਰਾਵਰਦੀ (1981) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 722: [1981] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 79; ਪ੍ਰਦੀਪ ਕੁਮਾਰ ਬਿਸਵਾਸ ਬਨਾਮ ਇੰਡੀਅਨ ਇੰਸਟੀਚਿਊਟ ਆਫ ਕੈਮੀਕਲ ਬਾਇਓਲੋਜੀ (2002) 5 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 111: [2002] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 100; ਜਤਿਆਪਾਲ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸੰਘ (2013) 6 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 452: [2013] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 970 - ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਕਾਨੂੰਨੀ ਕੇਸ ਹਵਾਲਾ

2005 (4) GLT 150	ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ	ਪੈਰਾ 13
[1989] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 697	ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ	ਪੈਰਾ 13
[2000] 5 Suppl. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 438	ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ	ਪੈਰਾ 24
[2003] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 1174	ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ	ਪੈਰਾ 25
[2012] 12 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 315	ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ	ਪੈਰਾ 26
[2003] 4 supp ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 121	ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ	ਪੈਰਾ 27
[2005] 2 supp ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 421	ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ	ਪੈਰਾ 28
(2015) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 670	ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ	ਪੈਰਾ 29
[1981] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 79	ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ	ਪੈਰਾ 38
[2002] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 100	ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ	ਪੈਰਾ 38
[2013] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 970	ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ	ਪੈਰਾ 38

ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ: 2019 ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 2394.

ਗੁਹਾਟੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ 06.04.2018 ਦੇ ਅੰਤਰਿਮ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ, ਈਟਾਨਗਰ ਬੈਂਚ ਡਬਲਯੂ.ਏ. ਨੰਬਰ 25 (ਏ.ਪੀ.)/2017 ਵਿੱਚ

ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵਲੋਂ ਐਡਵੋਕੇਟ ਅਭਿਸ਼ੇਕ ਮਨੂ ਸਿੰਘਵੀ, ਕੇ.ਵੀ. ਵਿਸ਼ਵਨਾਥਨ, ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟ, ਅਰਿਜੀਤ ਮਜੂਮਦਾਰ, ਅਮਿਤ ਭੰਡਾਰੀ, ਅਰੁਣਾਭਾ ਦੇਬ, ਸ਼ੰਬੋ ਨੰਦੀ, ਅਭਿਨਵ ਮੁਖਰਜੀ, ਦੀਪਨ ਕੁਮਾਰ ਸਰਕਾਰ, ।

ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਵਲੋਂ ਐਡਵੋਕੇਟ ਏ. ਤਿਵਾੜੀ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਅਲੀਜ਼ਾ ਬਾਰ, ਸ਼੍ਰੀ ਪਾਲ ਸਿੰਘ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਪ੍ਰਿਯੰਕਾ ਦਾਸ, ਵਿਭੂ ਸ਼ੰਕਰ ਮਿਸ਼ਰਾ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਰਾਗਨੀ ਪਾਂਡੇ, ਰਾਜ ਬਹਾਦਰ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਅਨਿਲ ਕਟਿਆਰ ।

ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਹੇਠ ਦੁਆਰਾ ਸੁਣਾਇਆ
ਡਾ .ਧਨੰਜੈ ਵਾਈ ਚੰਦਰਚੂੜ, ਜੇ.

1. ਮੰਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

2. ਇਹ ਅਪੀਲ ਗੁਹਾਟੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਇੱਕ ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿਰੁੱਧ ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਉੱਠੀ ਹੈ। ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ 7 ਸਤੰਬਰ 2016 ਦੇ ਇੱਕ ਫੈਸਲੇ ਰਾਹੀਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਰਾਮਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਮਿਸ਼ਨ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਅਨੁਛੇਦ 12 ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ 'ਰਾਜ' ਹੈ। ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਅਪੀਲ 'ਚ ਕਿਹਾ ਕਿ ਰਾਮਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਮਿਸ਼ਨ ਅਨੁਛੇਦ 12 ਦੇ ਅਰਥਾਂ 'ਚ ਸਖਤ ਅਰਥਾਂ 'ਚ 'ਰਾਜ' ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ, ਫਿਰ ਵੀ ਈਟਾਨਗਰ 'ਚ ਇਸ ਦਾ ਹਸਪਤਾਲ ਜਨਤਕ ਫਰਜ਼ ਨਿਭਾਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਉਹ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਅਨੁਛੇਦ 226 ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਸ ਆਰਟੀਕਲ 'ਚ 'ਅਥਾਰਟੀ' ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਉਦਾਰਵਾਦੀ ਵਿਆਖਿਆ 'ਤੇ ਰਿੱਟ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਹੋਵੇਗਾ।

3. ਪਹਿਲਾ ਉੱਤਰਦਾਤਾ 15 ਮਾਰਚ 1980 ਨੂੰ ਈਟਾਨਗਰ ਦੇ ਰਾਮਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਮਿਸ਼ਨ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਜਨਰਲ ਡਿਊਟੀ ਵਰਕਰ ਵਜੋਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਇਆ। ਉਸ ਨੂੰ 23

ਜੁਲਾਈ 1980 ਨੂੰ ਇੱਕ ਪੱਤਰ ਦੁਆਰਾ 1 ਅਗਸਤ 1980 ਤੋਂ ਨਿਯਮਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। 31 ਮਾਰਚ 1982 ਨੂੰ, ਪਹਿਲੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ ਨਰਸਿੰਗ ਏਡ ਦੇ ਅਸਲ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਤਰੱਕੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਉਸ ਨੂੰ 13 ਅਪ੍ਰੈਲ 1984 ਨੂੰ ਸਥਾਈ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 31 ਦਸੰਬਰ 2005 ਨੂੰ, ਉਸਨੂੰ 1 ਅਕਤੂਬਰ 2005 ਤੋਂ ਦਫਤਰ ਸਹਾਇਕ ਵਜੋਂ ਤਰੱਕੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ।

XXXXXX

ਰਾਮਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਮਿਸ਼ਨ ਬਨਾਮ ਕਾਗੋ ਕੁਨਿਆ [ਡਾ. ਧਨੰਜਯ ਵਾਈ ਚੰਦਰਚੂੜ, ਜੇ.] 457

4. ਹਸਪਤਾਲ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਸੇਵਾ ਨਿਯਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ. ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਨਿਯਮ 18 ਹੈ ਜੋ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦਾ ਹੈ:

18. ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ (ਰਿਟਾਇਰਮੈਂਟ):

(i) ਇੱਕ ਸਥਾਈ ਕਰਮਚਾਰੀ/ਅਮਲਾ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ 35 ਸਾਲ ਦੀ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਾਂ 60 (ਸੱਠ) ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹਸਪਤਾਲ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਤੋਂ ਰਿਟਾਇਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਹਸਪਤਾਲ ਦੀ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਕਿਸੇ ਕਰਮਚਾਰੀ/ਅਮਲੇ ਦੀ ਸੇਵਾ ਨੂੰ 35 ਸਾਲ ਦੀ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਵਧਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਉਹ 60 (ਸੱਠ) ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਪੂਰੀ ਕਰ ਲੈਂਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਵੀ ਪਹਿਲਾਂ ਹੋਵੇ, ਉਸਦੀ ਡਾਕਟਰੀ ਤੰਦਰੁਸਤੀ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਇੱਕ ਵਾਰ ਵਿੱਚ 1 (ਇੱਕ) ਸਾਲ ਦੇ ਸਲਾਟਾਂ ਵਿੱਚ।

(ii) ਹਾਲਾਂਕਿ, ਕਿਸੇ ਕਰਮਚਾਰੀ/ਅਮਲੇ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਰਿਟਾਇਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇ ਉਹ ਆਪਣੇ ਕਰਤੱਵਾਂ ਨੂੰ ਨਿਭਾਉਣ ਵਿੱਚ ਸਰੀਰਕ ਜਾਂ ਮਾਨਸਿਕ

ਅਸਮਰੱਥਾ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਹੋਣ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਕਰਮਚਾਰੀ/ਸਟਾਫ ਦੀ ਸਰੀਰਕ ਜਾਂ ਮਾਨਸਿਕ ਅਸਮਰੱਥਾ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦੁਆਰਾ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਗਠਿਤ ਮੈਡੀਕਲ ਬੋਰਡ ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੋਵੇ।

31 ਜਨਵਰੀ 2015 ਨੂੰ, ਹਸਪਤਾਲ ਨੇ ਪਹਿਲੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਹ 35 ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਪੂਰੀ ਹੋਣ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਸੇਵਾ ਨਿਯਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ 24 ਮਾਰਚ 2015 ਨੂੰ ਸੇਵਾ ਮੁਕਤ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ।

5. ਪਹਿਲੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੇ ਉਪਰੋਕਤ ਸੰਚਾਰ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਲਈ ਗੁਹਾਟੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਅਨੁਛੇਦ 226 ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ 35 ਸਾਲ ਦੀ ਸੇਵਾ ਪੂਰੀ ਕਰਨ ਤੱਕ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਬਣੇ ਰਹਿਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦੇਣ ਲਈ ਪਰਮਿਟ ਦੀ ਰਿੱਟ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ 31 ਮਾਰਚ 1982 ਤੋਂ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਦੋਂ ਉਸਨੂੰ ਨਰਸਿੰਗ ਏਡ ਵਜੋਂ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

6. ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਵਿਚਾਰਯੋਗਤਾ 'ਤੇ ਮੁੱਢਲਾ ਇਤਰਾਜ਼ ਜਤਾਇਆ ਕਿ ਨਾ ਤਾਂ ਰਾਮਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਮਿਸ਼ਨ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਸ ਦਾ ਹਸਪਤਾਲ ਅਨੁਛੇਦ 12 ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ 'ਰਾਜ' ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਅਨੁਛੇਦ 226 ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਿੱਟ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹਨ।

XXXXXX

7. ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰ ਲਿਆ। ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਵਿਚਾਰਯੋਗਤਾ 'ਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦੇ ਹੋਏ,

ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਨੁਛੇਦ 12 ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ 'ਰਾਜ' ਦੇ ਵਰਣਨ ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਮੈਰਿਟ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਹਸਪਤਾਲ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਪਹਿਲੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੀ ਮਿਤੀ 15 ਮਾਰਚ 1980 ਦੀ ਬਜਾਏ 31 ਮਾਰਚ 1982 ਮੰਨੇ।

8. ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਪਹਿਲੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਮਿਤੀ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਗਣਨਾ ਕੀਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸੇਵਾ ਮੁਕਤੀ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੋ ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਸੇਵਾ ਦਾ ਵਿਸਥਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਪਹਿਲੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ ਹਸਪਤਾਲ ਦੁਆਰਾ ਗਣਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਿਟਾਇਰਮੈਂਟ ਦੀ ਮਿਤੀ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਉਸ ਦੇ ਟਰਮੀਨਲ ਬਕਾਏ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

9. ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਰਿੱਟ ਅਪੀਲ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਅਸਫਲ ਰਹੀ। ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਅਪੀਲ ਖਾਰਜ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੋ ਹਾਲਾਤਾਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ:

(i) ਹਸਪਤਾਲ ਆਪਣੇ ਖਰਚੇ ਦੇ ਇੱਕ ਹਿੱਸੇ ਲਈ ਫੰਡ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ 60 ਬਿਸਤਰਿਆਂ ਵਾਲਾ ਹਸਪਤਾਲ ਚਲਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਜੋ ਇੱਕ ਜਨਤਕ ਫਰਜ਼ ਬਣਦਾ ਹੈ; ਅਤੇ

(ii) ਸੱਤਿਆਬ੍ਰਤ ਚੱਕਰਵਰਤੀ **ਬਨਾਮ ਅਰੁਣਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸੀ**, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਰਾਮਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਮਿਸ਼ਨ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਅਨੁਛੇਦ 12 ਅਤੇ 226 ਦੇ ਤਹਿਤ 'ਹੋਰ ਅਥਾਰਟੀਆਂ' ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੇ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਵਿਘਨ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ, ਜਿਸ ਨੇ ਤੇਰ੍ਹਾਂ ਸਾਲਾਂ ਤੱਕ ਫੀਲਡ ਸੰਭਾਲੀ ਸੀ। ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਇੱਕ

ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਹਸਪਤਾਲ ਚਲਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਦੇ ਇੱਕ ਹਿੱਸੇ ਲਈ ਜਨਤਕ ਫੰਡਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਰਿੱਟ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਲਈ ਯੋਗ ਹੋਵੇਗਾ। ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਮੁੱਢਲੇ ਮੁੱਦਿਆਂ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇ।

10. ਮੌਜੂਦਾ ਕਾਰਵਾਈ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ 19 ਨਵੰਬਰ 2018 ਦੇ ਆਪਣੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ 6 ਅਪ੍ਰੈਲ 2018 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾ ਦਿੱਤੀ। ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦਿਆਂ, ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਕਬਾਇਲੀ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਮੰਤਰਾਲੇ ਅਤੇ ਅਰੁਣਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਸਰਕਾਰ ਰਾਹੀਂ ਇੱਕ ਜਵਾਬੀ ਹਲਫਨਾਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

---

[1]2005 (4) GLT 150

XXXXXX

11. ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਲਏ ਗਏ ਵਿਚਾਰ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ, ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ:

(i) ਜਿਸ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਰਾਮਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਮਿਸ਼ਨ ਹਸਪਤਾਲ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਹ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ 12 ਜੁਲਾਈ 1984 ਨੂੰ ਰਿਆਇਤੀ ਦਰ 'ਤੇ ਅਲਾਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

(ii) ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 4 ਮਈ, 2005 ਨੂੰ 4.66 ਏਕੜ ਵਾਧੂ ਜ਼ਮੀਨ ਵੀ ਰਿਆਇਤੀ ਦਰ 'ਤੇ ਅਲਾਟ ਕੀਤੀ ਗਈ; ਅਤੇ

(iii) ਹਸਪਤਾਲ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਗ੍ਰਾਂਟ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦਾ ਹੈ।

12. ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਜਵਾਬੀ ਹਲਫਨਾਮੇ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਕਬਾਇਲੀ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦਾ ਮੰਤਰਾਲਾ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਨਹੀਂ ਹੈ।

13. ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਡਾ. ਅਭਿਸ਼ੇਕ ਮਨੂ ਸਿੰਘਵੀ ਅਤੇ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਸ਼੍ਰੀ ਕੇ. ਵੀ ਵਿਸ਼ਵਨਾਥਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ **ਅੰਦੀ ਮੁਕਤਾ ਸਦਗੁਰੂ ਸ਼੍ਰੀ ਮੁਕਤਾਜੀ ਵੰਦਸ ਸਵਾਮੀ ਸੁਵਰਣ ਜਯੰਤੀ ਮਹਾਂਉਤਸਵ ਸਮਾਰਕ ਟਰੱਸਟ ਬਨਾਮ ਵੀ .ਆਰ ਰੁਦਾਨੀ** ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ।, ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੋਵਾਂ 'ਤੇ ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਅੰਤਰ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖੇ ਬਿਨਾਂ. ਇਹ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲਾ ਇੱਕ ਜਨਤਕ ਟਰੱਸਟ ਦੇ ਕੇਸ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦਾ ਹੈ ਜੋ ਇੱਕ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਕਾਲਜ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਕਾਲਜ ਨੂੰ ਬੰਦ ਕਰਨ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਤਨਖਾਹਾਂ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਨਾ ਕਰਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵਿਵਾਦ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਆਰਡੀਨੈਂਸਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਰੈਗੂਲੇਟਰੀ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ:

(i) ਪਹਿਲੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੁਆਰਾ ਕੋਈ ਜਨਤਕ ਫਰਜ਼ ਨਹੀਂ ਨਿਭਾਇਆ ਜਾਂਦਾ।

(ii) ਰਾਮਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਹਸਪਤਾਲ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮਾਜ ਦੀ ਸਵੈ-ਇੱਛਤ ਸੇਵਾ ਵਜੋਂ ਕੀਤਾ ਹੈ।

(iii) ਹਸਪਤਾਲ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਜਾਂ ਤਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਅਧੀਨ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਸੇਵਾ ਦੇ ਨਿਰੋਲ ਨਿੱਜੀ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਜਨਤਕ ਕਾਨੂੰਨ ਤੱਤ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੈ; ਅਤੇ

(iv) ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਰਾਮਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਮਿਸ਼ਨ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਅਨੁਛੇਦ 226 ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਇੱਕ 'ਅਥਾਰਟੀ' ਦੇ ਵਰਣਨ ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਉਣਗੀਆਂ।

---

[2] (1989) 2 SCC 691

ਇਨ੍ਹਾਂ ਆਧਾਰਾਂ 'ਤੇ, ਇਹ ਬੇਨਤੀ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਮਿਸਾਲ ਦੀ ਲਾਈਨ ਦੇ ਉਲਟ ਹੈ, ਜਿਸ ਬਾਰੇ ਅਸੀਂ ਥੋੜ੍ਹੀ ਦੇਰ ਬਾਅਦ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦੇਵਾਂਗੇ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਵਿਦਵਾਨ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਣ ਲਈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਨੁਛੇਦ 226 ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਿੱਟ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਲਈ ਯੋਗ ਹਨ, ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਸਥਾਪਤ ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਉਲਟ ਹੈ।

14. ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਅਰੁਣਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਸ਼੍ਰੀ ਏ ਤਿਵਾੜੀ ਨੇ ਜਵਾਬੀ ਹਲਫਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਰਾਮਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਮਿਸ਼ਨ ਹਸਪਤਾਲ ਅਰੁਣਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਦਾ ਇਕਲੌਤਾ ਹਸਪਤਾਲ ਹੈ

ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਦੀ ਇਜਾਰੇਦਾਰੀ ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਇਸ ਨੂੰ ਅਨੁਛੇਦ 226 ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਿੱਟ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅਧੀਨ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇਹ ਵੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਿ ਹਸਪਤਾਲ ਨੂੰ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਸਹਾਇਤਾ ਵਜੋਂ ਗ੍ਰਾਂਟਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ। ਅਰੁਣਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਹਸਪਤਾਲ ਚਲਾਉਣ ਦੇ ਕੰਮ ਨੂੰ ਇੱਕ ਜਨਤਕ ਸਮਾਰੋਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਅਨੁਛੇਦ 226 ਦੇ ਤਹਿਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ।

15. ਵਿਰੋਧੀ ਦਲੀਲਾਂ ਵਿਚਾਰਨ ਯੋਗ ਹਨ।

16. ਰਾਮਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਮਿਸ਼ਨ ਈਟਾਨਗਰ ਵਿੱਚ 263 ਬਿਸਤਰਿਆਂ ਵਾਲਾ ਹਸਪਤਾਲ ਚਲਾਉਂਦਾ ਹੈ।

ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਗ੍ਰਾਂਟ 263 ਬਿਸਤਰਿਆਂ ਵਾਲੇ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚੋਂ 60 ਬਿਸਤਰਿਆਂ ਨੂੰ ਚਲਾਉਣ ਦੀ ਲਾਗਤ ਨੂੰ ਕਵਰ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਗ੍ਰਾਂਟਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਅਤੇ ਹੱਦ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਬੰਧਿਤ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਅੰਕੜੇ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਰੱਖੇ ਗਏ ਹਨ। ਸਾਲ 2014-15 ਲਈ ਹਸਪਤਾਲ ਦੀ ਕੁੱਲ ਆਮਦਨ ਦਾ ਲਗਭਗ 32.26 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ, 2015-16 ਲਈ 23.33 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਅਤੇ 2016-17 ਲਈ 22.53 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਗ੍ਰਾਂਟਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸੀ। ਹਸਪਤਾਲ ਦੇ ਮਾਲੀਆ ਖਰਚ, ਆਡਿਟ ਕੀਤੀਆਂ ਬੈਲੇਂਸ ਸ਼ੀਟਾਂ ਅਤੇ ਖਾਤਿਆਂ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਲ 2014-15 ਲਈ 35.23 ਫੀਸਦੀ, 2015-16 ਲਈ 23.83 ਫੀਸਦੀ ਅਤੇ 2016-17 ਲਈ 20.57 ਫੀਸਦੀ ਖਰਚ ਸੂਬਾ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਏ ਗਏ ਵਿੱਤ ਤੋਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

17. ਇਹ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕਿ ਕੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਨੁਛੇਦ 226 ਅਧੀਨ ਰਿੱਟ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਲਈ ਯੋਗ ਹਨ, ਅਸੀਂ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਅੱਗੇ

ਵਧਦੇ ਹਾਂ ਜੋ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਅਸਲ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਅਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਸਹਾਇਤਾ ਲਈ ਦਬਾਅ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ:

(i) ਹਸਪਤਾਲ ਦੀ ਆਮਦਨ ਦਾ ਇੱਕ ਹਿੱਸਾ ਰਾਜ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਗ੍ਰਾਂਟਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ; ਅਤੇ

ਰਾਮਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਮਿਸ਼ਨ ਬਨਾਮ ਕਾਗੋ ਕੁਨਿਆ
[ਡਾ. ਧਨੰਜਯ ਵਾਈ ਚੰਦਰਚੂੜ, ਜੇ.] 461

(ii) ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਹਸਪਤਾਲ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਲਈ ਜ਼ਮੀਨ ਰਿਆਇਤੀ ਦਰ 'ਤੇ ਉਪਲਬਧ ਕਰਵਾਈ ਗਈ ਹੈ।

ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਗ੍ਰਾਂਟ ਈਟਾਨਗਰ ਦੇ ਹਸਪਤਾਲ ਦੇ 263 ਬਿਸਤਰਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸਿਰਫ 60 ਬਿਸਤਰਿਆਂ ਨੂੰ ਕਵਰ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਹਸਪਤਾਲ ਦੇ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਦੇ ਕੰਮਕਾਜ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ। ਹਸਪਤਾਲ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰਾਮਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਮਿਸ਼ਨ ਕੋਲ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਹਸਪਤਾਲ ਦੀ ਆਮਦਨ ਦਾ ਇੱਕ ਹਿੱਸਾ ਆਪਣੀਆਂ ਗ੍ਰਾਂਟਾਂ ਰਾਹੀਂ ਵਿੱਤੀ ਸਹਾਇਤਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਆਡਿਟ ਕੀਤੇ ਖਾਤਿਆਂ ਨੂੰ ਪੜਤਾਲ ਲਈ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸੌਂਪਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

18. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਮੁੱਢਲਾ ਮੁੱਦਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਹਸਪਤਾਲ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਾਰਜ ਜਨਤਕ ਕਾਰਜ ਹਨ, ਜਿਸ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਅਨੁਛੇਦ 226 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਰਮਿਟ ਦੀ ਰਿੱਟ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ।

19. ਹਸਪਤਾਲ ਰਾਮਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਇੱਕ ਸ਼ਾਖਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਨਿਯੰਤਰਣ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ। ਇਸ ਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਸ਼੍ਰੀ ਰਾਮਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਪਰਮਹੰਸ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਚੇਲੇ ਸਵਾਮੀ ਵਿਵੇਕਾਨੰਦ ਨੇ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਮਨੁੱਖਤਾ ਦੀ ਸੇਵਾ ਪਰਮਾਤਮਾ ਦੀ ਸੇਵਾ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਸੰਗਠਨ ਲਈ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ "ਆਤਮੋ ਮੋਕਸ਼ਰਥਮ ਜਗਦ ਹਿਤਾਇਆ ਚਾ" ਦੇ ਮੰਤਵ ਵਿੱਚ ਝਲਕਦਾ ਹੈ। ਰਾਮਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਮਿਸ਼ਨ ਦਾ ਮੁੱਖ ਉਦੇਸ਼ ਸ਼੍ਰੀ ਰਾਮਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਪਰਮਹੰਸ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਵੇਦਾਂਤ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੇ ਅਧਿਐਨ ਵਿੱਚ ਗਿਆਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਉਤਸ਼ਾਹਤ ਕਰਨਾ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਹਾਰਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਤੁਲਨਾਤਮਕ ਧਰਮ ਸ਼ਾਸਤਰ ਨੂੰ ਇਸਦੇ ਵਿਆਪਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਉਣਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਸਕੂਲਾਂ, ਕਾਲਜਾਂ, ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ, ਖੋਜ ਸੰਸਥਾਵਾਂ, ਲਾਇਬ੍ਰੇਰੀਆਂ, ਹਸਪਤਾਲਾਂ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ, ਸਾਂਭ-ਸੰਭਾਲ, ਸੰਚਾਲਨ ਅਤੇ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਦੇ ਕਮਜ਼ੋਰ/ਪਿਛੜੇ/ਕਬਾਇਲੀ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਲਾਭ ਲਈ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਆਮ ਭਲਾਈ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਭੇਦਭਾਵ ਦੇ ਚਲਾਉਣਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਇਹ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਸਵੈ-ਇੱਛਤ, ਚੈਰੀਟੇਬਲ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਮੁਨਾਫਾ ਕਮਾਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਹਨ। ਮਿਸ਼ਨ, ਇੱਕ ਗੈਰ-ਮੁਨਾਫਾ ਇਕਾਈ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੀ ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ ਸਮਰੱਥਾ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਨਾਲ ਨੇੜਿਓਂ ਸੰਬੰਧਿਤ ਨਹੀਂ ਹਨ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਹ ਕਿਸੇ ਜਨਤਕ ਫਰਜ਼ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਂਦੀਆਂ ਹਨ।

20. ਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਗਵਰਨਿੰਗ ਬਾਡੀ ਦਾ ਗਠਨ ਰਾਮਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਮਠ ਦੇ ਟਰੱਸਟੀ ਬੋਰਡ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਸੰਗਠਨ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਮਿਸ਼ਨ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦੀਆਂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਅਤੇ ਫੰਡ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਸਭਾ ਕੋਲ ਹਨ। ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਚੁਣੇ ਜਾਣ 'ਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਮਿਸ਼ਨ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਬਣ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਰੋਲ 'ਤੇ ਮੈਂਬਰ ਸਾਲਾਨਾ ਆਮ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਦਾ ਕੋਰਮ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਵਿੱਚ ਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਲਈ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮੈਂਬਰ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

ਮੈਮੋਰੰਡਮ ਆਫ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਅਤੇ ਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਕੰਮਕਾਜ, ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਅਤੇ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸਰਕਾਰੀ ਨਿਯੰਤਰਣ ਨਹੀਂ ਹੈ. ਹਸਪਤਾਲ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਸੇਵਾ ਨਿਯਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਜੋ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਰਕਾਰੀ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਦਖਲ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਮਿਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ।

XXXXXX

21. ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਧਾਰਾ 226 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਵਰਣਨ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੇ ਹਨ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਅੰਦੀ ਮੁਕਤਾ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਦੋ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਕਾਫ਼ੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਨਿਰਭਰਤਾ ਰੱਖੀ । **ਐਂਡੀ ਮੁਕਤਾ** (ਸੁਪਰਾ) ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਕੇਸ ਸੀ ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਜਨਤਕ ਟਰੱਸਟ ਇੱਕ ਕਾਲਜ ਚਲਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਜੋ ਗੁਜਰਾਤ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਜੋ ਰਾਜ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਸੰਚਾਲਿਤ ਇੱਕ ਸੰਸਥਾ ਸੀ। ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਅਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਸਾਰੇ ਕਾਲਜਾਂ ਦੇ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਨੂੰ, ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਤਨਖਾਹ ਸਕੇਲਾਂ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਗ੍ਰਾਂਟਸ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀਆਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਦੁਆਰਾ ਚਲਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਵੱਲੋਂ ਤਨਖਾਹ ਸਕੇਲਾਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਵਿਵਾਦ ਚਾਂਸਲਰ ਦੇ ਪੁਰਸਕਾਰ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਨੇ ਵੀ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਸੀ। ਕਾਲਜ ਦੇ ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ ਨੇ ਬਿਨਾਂ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਇਸ ਨੂੰ ਬੰਦ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ। ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਸਨ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਆਪਣੀਆਂ ਤਨਖਾਹਾਂ ਅਤੇ ਟਰਮੀਨਲ ਲਾਭ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਮੁੱਦੇ

ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਿਆ ਕਿ ਕੀ ਕਾਲਜ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਰਿੱਟ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਲਈ ਯੋਗ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅੰਤਮ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਹਾਲਾਤ ◌ਾਂ ਦਾ ਭਾਰ ਪਿਆ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ:

(i) ਟਰੱਸਟ ਇੱਕ ਐਫੀਲੀਏਟਿਡ ਕਾਲਜ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ।

(ii) ਕਾਲਜ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰੀ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈ ਸੀ।

(iii) ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਨਿਯੰਤਰਣ, ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਅਤੇ ਕੰਮ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਨੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਈ।

(iv) ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸੰਸਥਾਵਾਂ, ਸਰਕਾਰੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵਾਂਗ, ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦਾ ਜਨਤਕ ਕੰਮ ਨਿਭਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ।

(v) ਸਾਰੀਆਂ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਸਬੰਧਤ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ ਅਧਿਨਿਯਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ।

(vi) ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਦੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੁਆਰਾ ਨੇੜਿਓਂ ਨਿਗਰਾਨੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ; ਅਤੇ

XXXXXX

(vii) ਇਸ ਲਈ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਜਨਤਕ ਚਰਿੱਤਰ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਅਤੇ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੁਆਰਾ ਲਏ ਗਏ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਲਈ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

22. ਉਪਰੋਕਤ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਹੀ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੀ ਕਿ ਅਕਾਦਮਿਕ ਅਮਲੇ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾ ਸ਼ਰਤਾਂ ਕਿਸੇ ਨਿੱਜੀ ਚਰਿੱਤਰ ਵਿੱਚ ਭਾਗ ਨਹੀਂ ਲੈਂਦੀਆਂ ਬਲਕਿ ਸਟਾਫ ਅਤੇ ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ ਵਿਚਕਾਰ ਅਧਿਕਾਰ-ਫਰਜ਼ ਸੰਬੰਧ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਡਿਊਟੀ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ, ਪਰਦਾਮਸ ਦੀ ਰਿੱਟ ਦੇ ਉਪਾਅ ਲਈ ਯੋਗ ਹੋਵੇਗੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ "ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਲਾਸ਼ਾਂ ਦੇ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਫੈਲ ਰਹੇ ਭੁਲੇਖੇ ਨੂੰ ਪਾਣੀ ਨਾਲ ਭਰੇ ਡੱਬਿਆਂ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ", ਇਸਨੇ ਦੋ ਅਪਵਾਦ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੇ ਜਿੱਥੇ ਮੰਡਮਸ ਦਾ ਉਪਾਅ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ:

15. ਜੇ ਅਧਿਕਾਰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਿੱਜੀ ਕਿਰਦਾਰ ਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਕੋਈ ਵੀ ਮੰਡਮ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਜੇ ਕਾਲਜ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇੱਕ ਨਿੱਜੀ ਸੰਸਥਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਕੋਈ ਜਨਤਕ ਫਰਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ ਤਾਂ ਪਰਮਿਟ ਝੂਠ ਨਹੀਂ ਬੋਲੇਗਾ। ਇਹ ਮੰਡਮਸ ਦੇ ਦੋ ਅਪਵਾਦ ਹਨ..."

23. **ਅੰਦੀ ਮੁਕਤੀ** (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਲਗਾਤਾਰ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੇ ਮੂਲ ਸਿਧਾਂਤਾਂ 'ਤੇ ਮੁੜ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਹੋਇਆ ਹੈ ਕਿ 'ਜਨਤਕ ਫਰਜ਼' ਅਤੇ 'ਜਨਤਕ ਕਾਰਜ' ਕੀ ਬਣਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕੀ ਮੰਡਮਸ ਦੀ ਰਿੱਟ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਲਈ ਉਪਲਬਧ ਹੋਵੇਗੀ ਜੋ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ.

24. **ਵੀ.ਐਸ.ਟੀ ਇੰਡਸਟਰੀਜ਼ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਵੀ.ਐਸ.ਟੀ ਇੰਡਸਟਰੀਜ਼ ਵਰਕਰਜ਼ ਯੂਨੀਅਨ 3 ਕੇਸ ਵਿੱਚ,** ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਦੋ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੇਵਾ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਸਿਰਫ ਉਲੰਘਣਾ ਅਨੁਛੇਦ 226 ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਿੱਟ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਜਾਇਜ਼ ਆਧਾਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗੀ, ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਗਤੀਵਿਧੀ ਵਿੱਚ ਜਨਤਕ ਕਰਤੱਵ ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਨੋਟ ਕੀਤਾ:

"7. ਡੀ ਸਮਿਥ, ਵੁਲਫ ਅਤੇ ਜੋਵੇਲ ਦੀ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ, 5 ਵੇਂ ਸੰਸਕਰਣ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਨਿੱਜੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਨਿੱਜੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਨਿੱਜੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਜਨਤਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਮਿਆਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ਜਦੋਂ ਇਸਦੇ ਫੈਸਲੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਫਰਜ਼ਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਜਦੋਂ, ਇਹ ਜੋ ਕੰਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਾਂ ਸੰਭਵ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਾਜ਼ਾਰ ਵਿਚ ਇਸ ਦੀ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਇਹ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਇਕ ਸੰਭਾਵਿਤ ਫਰਜ਼ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ ... ਵਿਸਥਾਰ ਪੂਰਵਕ ਵਿਚਾਰ ਵਟਾਂਦਰੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਵਿਦਵਾਨ ਲੇਖਕਾਂ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਸਤਾਵਾਂ ਨਾਲ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਸੰਖੇਪ ਦਿੱਤਾ ਹੈ:

---

[3] (2001) 1 SCC 298

XXXXXX

(1) ਇਹ ਟੈਸਟ ਕਿ ਕੀ ਕੋਈ ਸੰਸਥਾ ਜਨਤਕ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਲਈ ਯੋਗ ਹੈ, ਇਸਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਸਰੋਤ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਜਾਂ ਕੀ ਸਰੀਰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ 'ਜਨਤਕ' ਜਾਂ 'ਨਿੱਜੀ' ਸੰਸਥਾ ਹੈ.

(2) ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਜਨਤਕ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ।

"(3) ... ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਦੋ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਚਿਤ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ ਭਾਵੇਂ ਸੰਸਥਾ ਇੱਕ ਜਨਤਕ ਕਾਰਜ ਕਰ ਰਹੀ ਹੋਵੇ:

(a) ਜਿੱਥੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਹੋਰ ਸ਼ਾਖਾ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਵਾਦ ਨੂੰ ਵਧੇਰੇ ਉਚਿਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਉਹ ਸ਼ਾਖਾ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਉਪਾਅ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ; ਅਤੇ

(b) ਜਿੱਥੇ ਮੁਕੱਦਮੇਦਾਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਗਟ ਜਾਂ ਸੰਭਾਵਿਤ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਆਮ ਪਹੁੰਚ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਅਰਥਾਤ, ਕਿਸੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਮ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਬਜਾਏ ਲੈਣ-ਦੇਣ, ਜਾਂ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਹੋਰ ਸਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਨਗੀਆਂ. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਜਿੱਥੇ ਵਿਵਾਦਾਂ ਨੂੰ ਸੁਲਝਾਉਣ ਦਾ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤਰੀਕਾ (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਨਿੱਜੀ ਜਾਂ ਘਰੇਲੂ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵਿਚੋਲਗੀ ਜਾਂ ਹੱਲ) ਧਿਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਹਿਮਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ (ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੁਆਰਾ), ਉਹ ਸ਼ਾਸਨ, ਨਾ ਕਿ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ, ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਵਾਦ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰੇਗੀ।(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

25. **ਜੀ ਬੱਸੀ ਰੈੱਡੀ ਬਨਾਮ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਕ੍ਰੋਪਸ ਰਿਸਰਚ ਇੰਸਟੀਚਿਊਟ 4 ਕੇਸ ਵਿੱਚ,** ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਦੋ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਕਿ ਕੀ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਫਸਲ ਖੋਜ ਸੰਸਥਾਨ ਫਾਰ ਦ ਸੈਮੀ-ਐਰਿਡ ਟਰੋਪਿਕਸ

("ਆਈ.ਸੀ.ਆਰ.ਆਈ.ਐਸ.ਏ.ਟੀ") ਜੋ ਇੱਕ ਗੈਰ-ਮੁਨਾਫਾ ਖੋਜ ਅਤੇ ਸਿਖਲਾਈ ਕੇਂਦਰ ਹੈ, ਅਨੁਛੇਦ 226 ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਿੱਟ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਯੋਗ ਹੈ। ਇਹ ਵਿਵਾਦ ਆਈ.ਸੀ.ਆਰ.ਆਈ.ਐਸ.ਏ.ਟੀ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੀ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸੀ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਿਰਫ ਉਹ ਕਾਰਜ ਜੋ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੀ ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ ਸਮਰੱਥਾ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਕਾਰਜਾਂ ਦੇ ਸਮਾਨ ਜਾਂ ਨੇੜਿਓਂ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹਨ, 'ਜਨਤਕ ਕਾਰਜ' ਜਾਂ 'ਜਨਤਕ ਫਰਜ਼' ਵਜੋਂ ਯੋਗ ਹਨ:

XXXXXX

"28. ਅਨੁਛੇਦ 226 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਕਿਸੇ "ਵਿਅਕਤੀ" ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੇ ਉਹ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੰਸਥਾ ਹੈ ਜਾਂ ਕੋਈ ਜਨਤਕ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਜਨਤਕ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਫਰਜ਼ ਨਿਭਾਉਂਦੀ ਹੈ... ਆਈ.ਸੀ.ਆਰ.ਆਈ.ਐਸ.ਏ.ਟੀ. ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਸਦੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਨਾ ਸੌਖਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਜਨਤਕ ਕਾਰਜ ਜਾਂ ਜਨਤਕ ਕਰਤੱਵ ਕੀ ਹੈ, ਇਹ ਵਾਜਬ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਕਾਰਜ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੀ ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ ਸਮਰੱਥਾ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਕਾਰਜਾਂ ਦੇ ਸਮਾਨ ਜਾਂ ਨੇੜਿਓਂ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹਨ. ਆਈ.ਸੀ.ਆਰ.ਆਈ.ਐਸ.ਏ.ਟੀ. ਦੀ ਮੁੱਢਲੀ ਗਤੀਵਿਧੀ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਖੋਜ ਅਤੇ ਸਿਖਲਾਈ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਵੈ-ਇੱਛਤ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਚਲਾਉਣਾ ਹੈ। ਸਵੈ-ਇੱਛਾ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੇਵਾ ਨੂੰ ਜਨਤਕ ਕਰਤੱਵ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਆਈ.ਸੀ.ਆਰ.ਆਈ.ਐਸ.ਏ.ਟੀ ਦੀ ਇੱਕ ਭੂਮਿਕਾ ਹੈ ਜੋ ਭਾਰਤ ਦੀਆਂ ਖੇਤਰੀ ਸੀਮਾਵਾਂ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਫੈਲੀ ਹੋਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਨੂੰ ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਲਾਭ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ

ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਸੰਸਥਾ ਦੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਦਾ ਲਾਭਪਾਤਰੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਨਿਸ਼ਚਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਆਈ.ਸੀ.ਆਰ.ਆਈ.ਐਸ.ਏ.ਟੀ. ਦਾ ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪ੍ਰਤੀ ਫਰਜ਼ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਖੋਜ ਅਤੇ ਸਿਖਲਾਈ ਸਹੂਲਤਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰੇ।

---

[4] (2003) 4 ਐਸਸੀਸੀ 225

ਉਪਰੋਕਤ ਟੈਸਟ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਦਿਆਂ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਕਿ ਆਈ.ਸੀ.ਆਰ.ਆਈ.ਐਸ.ਏ.ਟੀ ਵਿਰੁੱਧ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿਚਾਰਯੋਗ ਨਹੀਂ ਸੀ।

26. ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਨਜ਼ਰੀਆ **ਰਮੇਸ਼ ਆਹਲੂਵਾਲੀਆ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ 5 ਵਿੱਚ** ਵੀ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿੱਥੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਦੋ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਕਿਸੇ ਨਿੱਜੀ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਅਨੁਛੇਦ 226 ਤਹਿਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਉਹ ਜਨਤਕ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰਾਜ ਜਾਂ ਇਸਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

27. **ਫੈਡਰਲ ਬੈਂਕ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਸਾਗਰ ਥਾਮਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ,** [ਇਸ] ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦਾ ਵਰਗੀਕਰਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿਚਾਰਯੋਗ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ:

"18. ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਗਏ ਫੈਸਲਿਆਂ ਤੋਂ, ਜੋ ਸਥਿਤੀ ਉਭਰਦੀ ਹੈ ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਅਨੁਛੇਦ 226 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ (i) ਰਾਜ (ਸਰਕਾਰ) ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਵਿਚਾਰਯੋਗ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ; (ii) ਇੱਕ ਅਥਾਰਟੀ; (iii) ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੰਸਥਾ; (iv) ਰਾਜ ਦਾ ਕੋਈ ਸਾਧਨ ਜਾਂ ਏਜੰਸੀ; **(v) ਇੱਕ ਕੰਪਨੀ ਜੋ ਰਾਜ**

ਦੁਆਰਾ ਵਿੱਤੀ ਅਤੇ ਮਲਕੀਅਤ ਹੈ; (vi) ਇੱਕ ਨਿੱਜੀ ਸੰਸਥਾ ਜੋ ਰਾਜ ਦੇ ਫੰਡਾਂ 'ਤੇ ਕਾਫ਼ੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਚੱਲਦੀ ਹੈ; (vii) ਜਨਤਕ ਕਰਤੱਵ ਜਾਂ ਜਨਤਕ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੀ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨਿਭਾਉਣ ਵਾਲੀ ਇੱਕ ਨਿੱਜੀ ਸੰਸਥਾ; ਅਤੇ (viii) ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਸੰਸਥਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਕਾਰਜ ਨੂੰ ਨਿਭਾਉਣ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੈ, ਤਾਂ ਜੋ ਉਸ ਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਰਜ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ।"

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

---

[5] (2012) 12 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 331

[6] (2013) 10 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 733

XXXXXX

28. **ਬਿੰਨੀ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਵੀ ਵਿੱਚ।ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਦੋ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਸਦਾਸਿਵਨ 7** ਨੇ ਜਨਤਕ ਅਤੇ ਨਿੱਜੀ ਕਾਰਜਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਅੰਤਰ ਨੂੰ ਨੋਟ ਕੀਤਾ। ਇਹ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ:

"11... ਜਨਤਕ ਕਾਰਜਾਂ ਅਤੇ ਨਿੱਜੀ ਕਾਰਜਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਇੱਕ ਰੇਖਾ ਖਿੱਚਣਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੈ ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਿੱਜੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਨਿਭਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਸੰਸਥਾ ਇੱਕ "ਜਨਤਕ ਕਾਰਜ" ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਇਹ ਜਨਤਾ ਜਾਂ ਜਨਤਾ ਦੇ ਕਿਸੇ ਹਿੱਸੇ ਲਈ ਕੁਝ ਸਮੂਹਕ ਲਾਭ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜਨਤਾ ਜਾਂ ਜਨਤਾ ਦੇ ਉਸ ਵਰਗ ਦੁਆਰਾ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਵਜੋਂ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਜਨਤਕ ਕਾਰਜਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਉਦੋਂ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ਜਦੋਂ

ਉਹ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਸਮਾਜਿਕ ਜਾਂ ਆਰਥਿਕ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ ਜਾਂ ਭਾਗ ਲੈਂਦੀਆਂ ਹਨ।

ਬੈਂਚ ਨੇ ਮੰਡਮਸ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਬਾਰੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ:

"29. ਹਾਲਾਂਕਿ, ਮੰਡਮਸ ਦਾ ਦਾਇਰਾ ਜਨਤਕ ਕਰਤੱਵ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਹੈ. **ਮੰਡਮਸ ਦਾ ਦਾਇਰਾ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਕਰਤੱਵ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਨਾ ਕਿ ਉਸ ਅਥਾਰਟੀ ਦੀ ਪਛਾਣ ਜਿਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਇਹ ਮੰਗਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ. ਜੇ ਨਿੱਜੀ ਸੰਸਥਾ ਕੋਈ ਜਨਤਕ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਧਿਕਾਰ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨਾ ਅਜਿਹੀ ਸੰਸਥਾ 'ਤੇ ਲਗਾਏ ਗਏ ਜਨਤਕ ਫਰਜ਼ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਤਾਂ ਜਨਤਕ ਕਾਨੂੰਨ ਉਪਾਅ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।** ਜਨਤਕ ਸੰਸਥਾ 'ਤੇ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਫਰਜ਼ ਜਾਂ ਤਾਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਜਾਂ ਹੋਰ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਸਰੋਤ ਕੋਈ ਅਰਥ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦਾ, ਪਰ, ਫਿਰ ਵੀ, ਅਜਿਹੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿਚ ਜਨਤਕ ਕਾਨੂੰਨ ਤੱਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ...**ਜਨਤਕ ਅਥਾਰਟੀ ਜਾਂ ਜਨਤਕ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਕੋਈ ਆਮ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ। ਹਰੇਕ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥ ਬਿੰਦੂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦੇ ਹਨ।**

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

29. ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ **ਕੇਕੇ ਸਕਸੇਨਾ ਬਨਾਮ ਸਿੰਚਾਈ ਅਤੇ ਡਰੇਨੇਜ ਬਾਰੇ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕਮਿਸ਼ਨ 8 ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ**, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਦੋ ਹੋਰ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਿੱਜੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਰਿੱਟ ਝੂਠ ਨਹੀਂ ਬੋਲੇਗੀ। ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, ਭਾਵੇਂ ਕੋਈ ਸੰਸਥਾ ਜਨਤਕ ਫਰਜ਼ ਨਿਭਾ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਰਿੱਟ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਲਈ ਯੋਗ ਹੈ, ਇਸ ਦੇ ਸਾਰੇ ਫੈਸਲੇ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੇ. ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ:

"43. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਮਿੰਟ ਅਤੇ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਅਥਾਰਟੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਅਨੁਛੇਦ 12 ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ "ਰਾਜ" ਹੈ, ਤਾਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਨੁਛੇਦ 226 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੋਵੇਗੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਸੀਂ ਇਹ ਵੀ ਜੋੜ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਰਿੱਟ ਨਿੱਜੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਝੂਠ ਨਹੀਂ ਬੋਲੇਗੀ. ਇਸ ਪਹਿਲੂ 'ਤੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੀ ਇੱਕ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਿਸੇ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਦਾ ਬੁਨਿਆਦੀ ਸਿਧਾਂਤ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਕਾਰਨ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ। ਇੱਕ ਨਿੱਜੀ ਕਾਨੂੰਨ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦਾ ਉਹ ਹਿੱਸਾ ਹੈ ਜੋ ਆਮ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਇੱਕ ਹਿੱਸਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸਬੰਧ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਜਾਂ ਟੋਰਟਸ। ਇਸ ਲਈ, ਭਾਵੇਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਅਨੁਛੇਦ 12 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਿਸੇ ਅਥਾਰਟੀ, ਜੋ ਕਿ "ਰਾਜ" ਹੈ, ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿਚਾਰਯੋਗ ਹੋਵੇਗੀ, ਕੋਈ ਵੀ ਰਿੱਟ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਪਰਮਿਟ ਦੀ ਰਿੱਟ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਹ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕਰਨਾ ਪਏਗਾ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜਨਤਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਨਿੱਜੀ ਕਾਨੂੰਨ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਹੈ।

---

[7] (2005) 6 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 657

[8] (2015) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 670

XXXXXX

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਭਾਵੇਂ ਸਰੀਰ ਇੱਕ ਜਨਤਕ ਕਾਰਜ ਨੂੰ ਵਿਆਪਕ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਭਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਸੇਵਾ ਦੇ ਨਿੱਜੀ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਜਨਤਕ ਕਾਨੂੰਨ ਤੱਤ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੈ.

30. ਅਰੁਣਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਸਾਡਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਹਸਪਤਾਲ ਨੂੰ ਚਲਾਉਣ ਵਿੱਚ, ਰਾਮਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਮਿਸ਼ਨ ਕੋਈ ਜਨਤਕ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ, ਹਸਪਤਾਲ ਨੂੰ ਗ੍ਰਾਂਟ ਦਾ ਕੁਝ ਤੱਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ. ਹਸਪਤਾਲ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਗਰਾਂਟਾਂ ਖਰਚੇ ਦੇ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਕਵਰ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਗ੍ਰਾਂਟ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਹਸਪਤਾਲ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਜਾਂ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਦੇ ਕੰਮਕਾਜ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਿਸਮ ਦੇ ਸਰਕਾਰੀ ਨਿਯੰਤਰਣ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀਆਂ। ਕੰਮ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ, ਜੋ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰਾਮਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਮਿਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਹਸਪਤਾਲ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਇਸਦੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ, ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਵੈ-ਇੱਛਤ ਹੈ।

31. ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿ ਕਿਸੇ ਸੰਗਠਨ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਜਨਤਕ ਕਾਰਜ ਨੂੰ ਨਿਭਾਉਣ ਲਈ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ, ਕਾਰਜ ਇੱਕ ਅਜਿਹੇ ਕਿਰਦਾਰ ਦਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੀ ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ ਸਮਰੱਥਾ ਵਿਚ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਕਾਰਜਾਂ ਨਾਲ ਨੇੜਿਓਂ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੋਵੇ। ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਅਜਿਹਾ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੋਵੇ ਕਿ ਹਸਪਤਾਲ ਉਹ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਸਿਰਫ ਰਾਜ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਡਾਕਟਰੀ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨਿੱਜੀ ਅਤੇ ਰਾਜ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਇੱਕ ਜਨਤਕ ਅਥਾਰਟੀ ਵਜੋਂ ਸੰਗਠਨ ਦਾ ਚਰਿੱਤਰ ਕੇਸ ਦੇ ਹਾਲਾਤਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਹਸਪਤਾਲ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਵਿੱਚ, ਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਇੱਕ ਜਨਤਕ ਕਾਰਜ ਮੰਨਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਹਸਪਤਾਲ ਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਜਾਂ ਲਾਜ਼ਮੀ ਕੋਈ ਇਜਾਰੇਦਾਰੀ ਦਰਜਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਕਿ ਇਹ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿਵਸਥਾ ਦੀ ਸੇਵਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਰਾਜ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਸੂਬਾ ਸੀ, ਇਸ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 226 ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ

'ਅਥਾਰਟੀ' ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਂਦਾ। ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸੰਗਠਨਾਂ ਨੂੰ ਰਿਆਇਤੀ ਸ਼ਰਤਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ਤਾਂ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰਾਜ ਦੇ ਖੇਤਰੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅਦਾਰਿਆਂ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਲਈ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਰਾਜ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਸਮਾਜਿਕ ਨੀਤੀ ਜਾਂ ਆਰਥਿਕ ਵਿਕਾਸ ਦੀਆਂ ਲਾਜ਼ਮੀਤਾਵਾਂ ਦੇ ਸਹਾਇਕ ਵਜੋਂ ਉਤਸ਼ਾਹਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਿਰਫ ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਹਸਪਤਾਲ ਨੂੰ ਰਿਆਇਤੀ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਨਹੀਂ ਕੱਢੇਗਾ ਕਿ ਹਸਪਤਾਲ ਇੱਕ ਜਨਤਕ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਹਸਪਤਾਲ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਦੇ ਨਿਯੰਤਰਣ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਦਾ ਸਾਡੇ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ 'ਤੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਸਪਤਾਲ ਕਿਸੇ ਜਨਤਕ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ।

XXXXXX

32. ਇਹ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਹਸਪਤਾਲ ਕਲੀਨਿਕੀ ਸਥਾਪਨਾ (ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ) ਐਕਟ 2010 ਦੁਆਰਾ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ. ਕੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਹਸਪਤਾਲਾਂ ਅਤੇ ਨਰਸਿੰਗ ਹੋਮਜ਼ ਦਾ ਨਿਯਮ ਹਸਪਤਾਲ ਨੂੰ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੰਸਥਾ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ? ਨਿੱਜੀ ਵਿਅਕਤੀ ਅਤੇ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਿਭਿੰਨ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹਨ। ਕਾਨੂੰਨ ਇੱਕ ਸਰਵਵਿਆਪਕ ਵਰਤਾਰਾ ਹੈ। ਜਨਮ ਦੀ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਮੌਤ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਕਰਨ ਤੱਕ, ਕਾਨੂੰਨ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਜੀਵਨ ਦੇ ਵਿਭਿੰਨ ਪਹਿਲੂਆਂ 'ਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਲਾਗੂ ਕਰਦਾ ਹੈ. ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਭੰਗ ਕਰਨ ਤੱਕ, ਕਾਰੋਬਾਰ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ. ਪਰ ਇਹ ਹਰ ਇਕਾਈ ਜਾਂ ਗਤੀਵਿਧੀ ਨੂੰ ਅਨੁਛੇਦ 226 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਥਾਰਟੀ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਂਦਾ। ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯਮ ਹਸਪਤਾਲ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸੰਸਥਾ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਂਦਾ ਜੋ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਗਠਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਵਿਅਕਤੀ ਅਤੇ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਅੱਜ

ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨੀ ਲੋੜਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹਨ। ਇਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਨਿਰਣਾਇਕ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਸੰਗਠਨ ਜਨਤਕ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। **ਫੈਡਰਲ ਬੈਂਕ** (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ, ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਕੀ ਬੈਂਕਿੰਗ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1949 ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਕੋਈ ਨਿੱਜੀ ਬੈਂਕ ਕਿਸੇ ਜਨਤਕ ਕਾਰਜ ਨੂੰ ਨਿਭਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ:

"33. ... ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਨਿੱਜੀ ਕੰਪਨੀ ਜੋ ਇੱਕ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਬੈਂਕ ਵਜੋਂ ਬੈਂਕਿੰਗ ਕਾਰੋਬਾਰ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਨੂੰ ਕੋਈ ਸੰਸਥਾ ਜਾਂ ਕੰਪਨੀ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਜੋ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਜਾਂ ਜਨਤਕ ਫਰਜ਼ ਨੂੰ ਨਿਭਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਕੋਈ ਨਿੱਜੀ ਸੰਸਥਾ ਜਾਂ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਕੇਵਲ ਉੱਥੇ ਹੀ ਰਿੱਟ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਲਈ ਯੋਗ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਅਜਿਹੀ ਸੰਸਥਾ ਜਾਂ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਜਾਂ ਜਨਤਕ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੀਆਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਾਨੂੰ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦਾ ਕਿ ਬੈਂਕਿੰਗ ਦੀ ਵਪਾਰਕ ਗਤੀਵਿਧੀ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਨਿੱਜੀ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਨਿੱਜੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਅਜਿਹੀ ਗਤੀਵਿਧੀ ਨੂੰ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕੰਮ ਕਰਨ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਸਿਰਫ ਰੈਗੂਲੇਟਰੀ ਪ੍ਰਬੰਧ ਹੀ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਦਰਜਾ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੇ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਸ 'ਤੇ ਕੋਈ ਅਜਿਹੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਪਾਉਂਦੇ ਹਨ ਜੋ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਅਨੁਛੇਦ 226 ਤਹਿਤ ਰਿੱਟ ਜਾਰੀ ਕਰਕੇ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਵਰਤਮਾਨ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਬੈਂਕ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਵਿਰੁੱਧ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ। ਬੈਂਕ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੀ ਸੇਵਾ ਖਤਮ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਬੈਂਕ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ **ਅਨੁਛੇਦ** 226 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕਰਕੇ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਬੈਂਕ ਵੱਲੋਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਫਰਜ਼ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ..."

XXXXXX

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

33. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਿੱਜੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਸਿਰਫ ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਕਾਰਨ ਰਿੱਟ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੇ ਕਿ ਉਹ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੁਆਰਾ ਢਾਂਚੇ ਗਏ ਹਨ. ਇਸ ਸਿਧਾਂਤ ਦਾ ਇਕੋ ਇਕ ਅਪਵਾਦ ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿਚ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਸੇਵਾ ਦਾ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਿਵਸਥਾ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਜਾਂ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ. ਇਸ ਲਈ, ਉਦਾਹਰਣ ਵਜੋਂ, **ਕੇ ਕੇ ਸਕਸੇਨਾ** (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਕਰਮਚਾਰੀ ਉਦਯੋਗਿਕ ਵਿਵਾਦ ਐਕਟ, 1947 ਦੁਆਰਾ ਸੰਚਾਲਿਤ ਇੱਕ ਕਰਮਚਾਰੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਆਮ ਸਿਧਾਂਤ ਦਾ ਅਪਵਾਦ ਬਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨਿੱਜੀ ਸੇਵਾ ਦਾ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਜਾਂ ਨਿਭਾਉਣ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ।

34. ਇਹ ਨੋਟ ਕਰਨਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਐਕਟ ਸਹੂਲਤਾਂ ਅਤੇ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਮਾਪਦੰਡ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਕਲੀਨਿਕਲ ਅਦਾਰਿਆਂ ਦੇ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਨ ਲਈ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਐਕਟ, ਹੋਰ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ, ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਲਈ ਕਲੀਨਿਕਲ ਅਦਾਰਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਐਕਟ ਆਪਣੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹਸਪਤਾਲ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸੇਵਾ ਦੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮਿਆਂ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਇਹ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਿੱਜੀ ਇਕਰਾਰਨਾਮਿਆਂ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੇ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਰਿੱਟ ਅਧਿਕਾਰ

ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਭਿੰਨਤਾ ਦੀ ਪਵਿੱਤਰਤਾ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

35. ਉਪਰੋਕਤ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਸਾਡਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦਾ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣਾ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਅਨੁਛੇਦ 226 ਅਧੀਨ ਰਿੱਟ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਲਈ ਆਰਟੀਕਲ ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਇੱਕ ਅਥਾਰਟੀ ਵਜੋਂ ਯੋਗ ਹਨ।

36. ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕਾਰਨਾਂ ਦਾ ਅਸੀਂ ਉੱਪਰ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਰਕੇ ਅਸੀਂ ਮੰਨਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਨਾ ਤਾਂ ਰਾਮਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਮਿਸ਼ਨ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਹਸਪਤਾਲ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਅਨੁਛੇਦ 226 ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕੋਈ ਅਥਾਰਟੀ ਦਾ ਗਠਨ ਕਰੇਗਾ।

XXXXXX

37. ਸਮਾਪਤੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਇਸ ਤੱਥ 'ਤੇ ਵੀ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਜਦੋਂ ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ ਸਨ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਨੁਛੇਦ 12 ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ 'ਰਾਜ' ਹਨ, ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਉਸ ਨਤੀਜੇ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇਖਿਆ ਹੈ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਨੁਛੇਦ 12 ਦੇ ਤਹਿਤ 'ਰਾਜ' ਦੇ ਵਰਣਨ ਦੇ ਅੰਦਰ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੇ। ਇਸ ਖੋਜ ਨੂੰ ਅਰੁਣਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਚੁਣੌਤੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ।

38. ਫਿਰ ਵੀ, ਸਾਡਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ **ਅਜੈ ਹਸੀਆ ਬਨਾਮ ਖਾਲਿਦ ਮੁਜੀਬ ਸਹਿਰਾਵਰਦੀ 9, ਪ੍ਰਦੀਪ ਕੁਮਾਰ ਬਿਸਵਾਸ ਬਨਾਮ ਇੰਡੀਅਨ ਇੰਸਟੀਚਿਊਟ ਆਫ ਕੈਮੀਕਲ ਬਾਇਓਲੋਜੀ 10 ਅਤੇ ਜਤਿਆਪਾਲ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ**

ਭਾਰਤ ਸੰਘ 11 ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਲਾਈਨ ਵਿੱਚ ਜੋ ਟੈਸਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇਸ ਸਿੱਟੇ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਅਨੁਛੇਦ 12 ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ 'ਰਾਜ' ਨਹੀਂ ਹਨ।

39. ਉਪਰੋਕਤ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਅਸੀਂ ਅਪੀਲ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਰਿੱਟ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 25 (ਏ.ਪੀ / 2017) ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ 6 ਅਪ੍ਰੈਲ 2018 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਡਬਲਯੂ.ਪੀ (ਸਿਵਲ) ਨੰਬਰ 520 (ਏ.ਪੀ / 2015) ਨਾਮਕ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਦਾਇਰ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਖਾਰਜ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਲਾਗਤਾਂ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਆਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।

40. ਬਕਾਇਆ ਅਰਜ਼ੀਆਂ, ਜੇ ਕੋਈ ਹਨ, ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਕਲਪਨਾ ਕੇ. ਤ੍ਰਿਪਾਠੀ ਅਪੀਲ ਮਨਜ਼ੂਰ ਹੋ ਗਈ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ: - ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਨ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ।

Prabhat Kiran, Advocate
D/923/2000
Bar Council of Delhi